

CHET TILINI O'RGANISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING SAMARADORLIGI

Baxriddinova Xanifa Shavkatovna

Muallif:

Kuvandikova Nilufar Oblokulovna

O'qituvchi:

Annotatsiya: *Mazkur maqolada ingliz tilini o'rganish jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning ilmiy-pedagogik asoslari yoritilgan. Tadqiqot davomida raqamli platformalar, mobil ilovalar hamda sun'iy intellektga asoslangan vositalarning til o'rganish samaradorligiga ta'siri tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli ta'limning afzalliklari, kamchiliklari va ularni bartaraf etish yo'llari ilmiy nuqtayi nazardan ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar: *raqamli texnologiyalar, ingliz tili, ta'lim, onlayn platformalar, sun'iy intellekt.*

Annotation: *This article examines the pedagogical and scientific foundations of using digital technologies in learning the English language. The study analyses the impact of digital platforms, mobile applications, and artificial intelligence-based tools on the effectiveness of language learning. The advantages, challenges, and possible solutions of digital education are also discussed from an academic perspective.*

Key words: *digital technologies, English language, education, online platforms, artificial intelligence.*

Bugungi kunda globalashuv jarayonining jadallashuvi ingliz tilining xalqaro muloqot tili sifatidagi ahamiyatini yanada oshirdi. Jahon ilm-fani, texnologiya, iqtisodiyot va ta'lim sohalarida ingliz tilini bilish muhim omillardan biri hisoblanadi. Shu sababli oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini samarali o'rgatish dolzarb masalaga aylangan.

Zamonaviy raqamli texnologiyalar ta'lim jarayonini yangi bosqichga olib chiqdi. An'anaviy dars uslublari bilan bir qatorda raqamli vositalardan foydalanish talabalarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirmoqda. Ushbu maqolaning maqsadi ingliz tilini o'rganishda raqamli texnologiyalarning samaradorligini ilmiy jihatdan tahlil qilishdan iborat.

Asosiy qism.

Raqamli texnologiyalar tushunchasi va ularning ta'limdagi o'rni.

Raqamli texnologiyalar deganda axborotni yaratish, saqlash, qayta ishlash va uzatishga xizmat qiluvchi elektron vositalar tushuniladi. Ular qatoriga kompyuterlar, smartfonlar, internet tarmoqlari, onlayn platformalar va mobil ilovalar kiradi.

Ta'lim tizimida raqamli texnologiyalar interaktiv o'qitish, masofaviy ta'lim va mustaqil o'rganish imkoniyatlarini kengaytiradi. Ayniqsa, til o'rganishda audio, video va vizual materiallardan foydalanish o'quv jarayonini samaraliroq qiladi.

Ingliz tilini o'rganishda raqamli platformalarning ahamiyati

Bugungi kunda ingliz tilini o'rganish uchun ko'plab raqamli platformalar mavjud. Jumladan, Duolingo, BBC Learning English, Coursera, YouTube ta'lim kanallari va ChatGPT kabi sun'iy intellekt vositalari talabalar orasida keng qo'llanilmoqda.

Bu platformalar orqali: lug'at boyligini oshirish, grammatikani mustahkamlash, tinglab tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish, mustaqil muloqot qilish imkoniyati yaratiladi.

Mobil ilovalar orqali til o'rganish samaradorligi

Mobil ilovalar talabalarga istalgan vaqtda va istalgan joyda til o'rganish imkonini beradi. Bu esa o'quv jarayonining uzluksizligini ta'minlaydi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, mobil ilovalar yordamida o'rganilgan bilimlar uzoq muddat xotirada saqlanadi.

Sun'iy intellekt va ingliz tilini o'rganish

Sun'iy intellektga asoslangan dasturlar til o'rganish jarayonini individuallashtirish imkonini beradi. Masalan, ChatGPT orqali talaba o'z xatolarini tahlil qilib, yozma va og'zaki nutqini rivojlantirishi mumkin.

Raqamli texnologiyalarning afzalliklari

Raqamli texnologiyalarning asosiy afzalliklari quyidagilardan iborat:

ta'lim jarayonining qulayligi;

interaktivlik;

mustaqil o'rganish imkoniyati;

talabalarining motivatsiyasini oshirishi.

Raqamli ta'lim jarayonidagi muammolar

Shunga qaramay, raqamli texnologiyalardan foydalanishda ayrim muammolar mavjud. Jumladan, internetga qaramlik, texnik muammolar va nazoratning yetishmasligi.

Ingliz tilini o'rganishda multimedia vositalarining roli

Multimedia vositalari ingliz tilini o'rganishda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ular audio, video, animatsiya va grafik materiallarni o'z ichiga oladi. Multimedia asosida tashkil etilgan darslar talabalarining eslab qolish qobiliyatini oshiradi va mavzuni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi.

Masalan, ingliz tilidagi filmlar, podkastlar va interaktiv videodarslar orqali talabalar tabiiy talaffuz, nutq ohangi va real muloqot muhitiga moslashadi. Tadqiqotlarga ko'ra, multimedia vositalaridan foydalangan holda o'qitilgan talabalar an'anaviy usulda ta'lim olgan talabalarga nisbatan tilni tezroq o'zlashtiradi.

Masofaviy ta'lim va ingliz tilini o'rganish imkoniyatlari.

So'nggi yillarda masofaviy ta'lim tizimi jadal rivojlanmoqda. Ayniqsa, pandemiya davrida onlayn ta'lim ingliz tilini o'rganishda asosiy vositaga aylandi. Zoom, Google Meet, Microsoft Teams kabi platformalar orqali darslar tashkil etildi.

Masofaviy ta'lim talabalarga xorijiy o'qituvchilar bilan bevosita muloqot qilish, xalqaro kurslarda qatnashish va chet el universitetlari tomonidan taklif etilayotgan

bepul darslardan foydalanish imkonini berdi. Bu esa ingliz tilini o'rganish sifatini sezilarli darajada oshirdi.

Raqamli texnologiyalar orqali mustaqil ta'limni rivojlantirish.

Raqamli texnologiyalar talabalarining mustaqil ta'lim olish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Talaba o'z bilim darajasini mustaqil baholashi, xatolarini tahlil qilishi va o'zi uchun mos o'quv materiallarini tanlashi mumkin.

Masalan, onlayn testlar, interaktiv mashqlar va avtomatik baholash tizimlari talabalarga o'z ustida ishlash imkonini beradi. Bu esa mas'uliyat, o'zini-o'zi nazorat qilish va intizomni shakllantiradi.

Oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalarni joriy etish tajribasi

Bugungi kunda ko'plab oliy ta'lim muassasalarida raqamli texnologiyalar asosida ingliz tili fanlari o'qitilmoqda. Elektron darsliklar, onlayn platformalar va virtual sinflar keng qo'llanilmoqda.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida ham raqamli ta'limga katta e'tibor qaratilmoqda. Talabalar uchun elektron kutubxonalar, onlayn test tizimlari va masofaviy kurslar joriy etilmoqda. Bu esa ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, raqamli texnologiyalardan me'yoridan ortiq foydalanish salbiy oqibatlarga ham olib kelishi mumkin. Shu sababli, ularni muvozanatli va maqsadli qo'llash muhim hisoblanadi.

Raqamli texnologiyalar va an'anaviy ta'lim uyg'unligi

Eng samarali natijaga erishish uchun raqamli texnologiyalarni an'anaviy ta'lim usullari bilan uyg'unlashtirish lozim. O'qituvchi rahbarligida olib boriladigan darslar va mustaqil raqamli mashg'ulotlar bir-birini to'ldirishi kerak.

Bu yondashuv talabalarining til bilimlarini chuqurlashtiradi va amaliy ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Xulosa.Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini o'rganishda raqamli texnologiyalar muhim ahamiyat kasb etadi. Ularni to'g'ri va maqsadli qo'llash talabalarining til o'rganish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Harmer J. How to Teach English. Longman, 2015.

Richards J.C. Language Teaching Today. Cambridge University Press, 2018.

BBC Learning English materiallari.